

Examen HAVO 2022

muziek

tijdvak 1

dinsdag 24 mei

09.00 - 11.30 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Het examen bestaat uit zes blokken met in totaal 51 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1 J.B. Lully - Armide, ouverture en proloog

Blok 2 Alicia Keys - Underdog

Blok 3 F. Schubert - Der Müller und der Bach

Blok 4 Elton John - Rocket Man

Blok 5 L. Bernstein - On the waterfront

Blok 6 Ava Max - Kings & Queens

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 J.B. Lully - Armide, ouverture en proloog

Dit vragenblok gaat over de ouverture en de proloog van de opera *Armide* (1686) van de Franse componist Jean Baptiste Lully (1632-1687). Voordat het verhaal begint wordt in de proloog (na de ouverture) eerst een lofrede gezongen op koning Lodewijk XIV, de opdrachtgever van de opera.

De klank is een toon lager dan de notatie.

De vragen 1 en 2 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de ouverture. De muziek heeft een feestelijk karakter.

(2p) Noem twee manieren waarop dit feestelijke karakter wordt gerealiseerd. Richt één antwoord op de articulatie en één antwoord op het ritme.

Van het fragment is de melodielijp weergegeven in het notenschrift van de eerste druk uit 1686.

De notatiewijze wijkt af van het moderne notenschrift. Voor drie noten is een X geplaatst.

(1p) Wat is de uitvoeringswijze van deze drie noten? Let op, het ritme in het fragment wijkt af van de originele notatie.

De vragen 3 en 4 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Van het fragment is de melodie in de uitwerkbijlage gedeeltelijk zonder maatstrepen afgedrukt.

(1p) Noteer de ontbrekende maatstrepen. Laat de laatste noot buiten beschouwing. De opmaat is gegeven.

Van het fragment is de melodie in de uitwerkbijlage gedeeltelijk zonder maatstrepen afgedrukt.

(1p) Omcirkel de noot waarbij de baspartij inzet.

Het fragment is het slot van de ouverture.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de baspartij juist weer?

De vragen 6 en 7 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de proloog.

(1p) Welk instrument speelt met de viola da gamba de begeleiding?

Het fragment is het begin van de proloog. De melodie is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten. Het ritme is gegeven.

In het fragment wordt vol lof gezongen over koning Lodewijk XIV. De tekst met vertaling is weergegeven.

1 Chantons, chantons la **douceur** de ses Loix Laten we de **mildheid** van zijn wetten bezingen

2 Chantons, chantons ses **glorieux Exploits** Laten we zijn **heldendaden** bezingen

(2p) Geef van elke regel twee manieren aan waarop de muziek de betekenis van de vetgedrukte woorden verklankt.

In het fragment zingen de solisten en het koor. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Geef achter elke zin aan of de zang eenstemmig (1), tweestemmig (2), driestemmig (3) of tutti (t) is.

Het fragment is het slot van de proloog.

(1p) Op welke akkoordtoon eindigt de hoge mannenstem?

- A de grondtoon
- B de terts
- C de kwint

Blok 2 Alicia Keys - Underdog

Dit vragenblok gaat over de song *Underdog* uit 2020 van Alicia Keys.

Het fragment is de intro.

(1p) Op hoeveel verschillende akkoorden is de intro gebaseerd?

- A op twee akkoorden
- B op drie akkoorden
- C op vier akkoorden

Het fragment is het begin van de prechorus. De melodie is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten. Het ritme is gegeven.

Het fragment is het refrein. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Onderstreep in regel 3, 4 en 7 alle lettergrepen en woorden van één lettergreep die op de eerste tel van de maat worden ingezet.

De regels 1, 2, 5 en 6 zijn gegeven. Let op, de maatsoort is: ♩

Fragment 1 is het begin van het refrein uit het begin van de song.
Fragment 2 is het begin van het refrein uit het einde van de song.

(2p) Noem twee verschillen tussen fragment 1 en fragment 2 als je let op de leadzang. Ga bij je antwoord uit van fragment 2.

Het fragment is het einde van de song en duurt twaalf maten. Je zou kunnen zeggen dat het slot opvallend is als je let op de piano.

(1p) Geef een argument voor deze bewering.

Blok 3 F. Schubert - Der Müller und der Bach

Dit vragenblok gaat over het lied *Der Müller und der Bach* uit 1824 van de Oostenrijkse componist Franz Schubert (1797-1828). Het lied is afkomstig uit de liederencyclus *Die schöne Müllerin*. *Der Müller und der Bach* is een dialoog tussen de molenaar en de beek. De molenaar betreurt de verloren liefde. De beek merkt op dat de liefde altijd weer terugkomt. De klank is anderhalve toon lager dan de notatie.

De vragen 18 en 19 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van het lied. De pianobegeleiding is weergegeven.

(2p) Geef de volledige naam van het interval dat vrijwel in elke maat in de bovenstem van de piano klinkt.
Geef de volledige naam van het interval dat vrijwel in elke maat in de onderstem van de piano klinkt.

Het fragment is het begin van het lied. De zangpartij en de pianopartij zijn weergegeven.

Wo ein treu-es Her - ze in Lie - be ver -

geht, da wel - ken die Li - lien auf je - dem Beet

(1p) Wat is de toonsoort van het fragment als je let op het notenvoorbeeld?

Van het fragment is de tekst in de uitwerkbijlage afgedrukt.
In het fragment is de molenaar aan het woord.

(2p) Noteer het vormschema van de melodie. Accenten zijn niet nodig. De eerste letter is gegeven.

Da muss in die Wolken der Vollmond gehn,
damit seine **Tränen** die Menschen nicht sehn

Daar is 't waar de maan achter de wolken schuilt,
als niemand maar ziet hoeveel tranen hij huilt

Van het fragment is de tekst met vertaling weergegeven.

(2p) Noem twee manieren waarop 'Tränen' (tranen) door de componist in de muziek wordt uitgebeeld / verklankt. Laat het tempo en de dynamiek buiten beschouwing.

In het fragment is eerst de molenaar aan het woord en daarna de beek. De sfeer is treurig als de molenaar aan het woord is en de sfeer is hoopvol als de beek 'spreekt'.

(3p) Noem drie verschillen tussen de eerste helft van het fragment (de molenaar) en de tweede helft van het fragment (de beek). Ga bij je antwoord uit van de tweede helft van het fragment (de beek). Laat het toonhoogteverloop van de zangmelodie buiten beschouwing.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de melodie van de zang juist weer?

A
ein Stem - lein, ein neu - es, am Him - mel er - blinkt,

B
ein Stem - lein, ein neu - es, am Him - mel er - blinkt,

C
ein Stem - lein, ein neu - es, am Him - mel er - blinkt,

D
ein Stem - lein, ein neu - es, am Him - mel er - blinkt,

Van het fragment is de tekst in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Kruis in het schema aan of het begeleidende akkoord bij de onderstreepte tekstgedeelten majeur of mineur is.

Het fragment is het slot. De melodie van de zang is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Plaats een haak boven het motief dat de piano in het naspel herhaalt.

Blok 4 Elton John - Rocket Man

Dit vragenblok gaat over de song *Rocket Man* uit 1972 van Elton John. In 2019 draaide een film over de carrière van Elton John onder de gelijknamige naam in de bioscopen. De song *Rocket Man* beschrijft de gevoelens van een astronaut die op het punt staat naar Mars te vliegen.

Het fragment is het begin van de song. De tekst en de vertaling zijn weergegeven.

She packed my bags last night, pre-flight
Zero hour: 9 a.m.

Gisterenavond heeft ze mijn tassen ingepakt, laatste technische check
Vertrektijd: 09:00

De hoofdpersoon vertelt dat zijn vertrek is voorbereid.

(2p) Noem twee manieren waarop het vertellende karakter wordt verklankt als je let op het toonhoogteverloop en het ritme van de zang.

And I'm gonna be **high** as a kite by then

En tegen die tijd vlieg ik zo hoog als een vlieger

Het fragment is een gedeelte uit couplet 1. De tekst en vertaling zijn weergegeven.
Het woord 'high' (hoog) wordt hoog gezongen.

(2p) Noem nog twee manieren waarop het woord 'high' (hoog) door de zang en/of in de zangmelodie wordt benadrukt. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

Het fragment is couplet 2 en duurt acht maten. In het weergegeven schema is aangegeven in welke maten de verschillende instrumenten spelen.

maat	1	2	3	4	5	6	7	8
piano	x	x	x	x	x	x	x	x
instrument 1	x	x	x	x	x	x	x	x
instrument 2					x	x	x	x
snaredrum								x

(2p) Welk instrument is instrument 1? Welk instrument is instrument 2?

Het fragment is het eerste gedeelte van het refrein. De motieven waaruit de melodie van de leadzang bestaat zijn weergegeven, maar niet in de juiste volgorde.

(2p) Zet de motieven in de juiste volgorde. Twee antwoorden zijn gegeven.

Het fragment is het einde van het refrein. Het vliegen van de raket wordt muzikaal uitgebeeld.

(1p) Met welke speeltechniek wordt het vliegen van de raket uitgebeeld? Geef de technische term.

Het fragment is een gedeelte uit couplet 4.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de melodie het best weer?

A

B

C

D

Het fragment is een gedeelte uit couplet 4 en duurt vier maten. Je kunt het fragment verdelen in twee gedeeltes.

(2p) Noem twee verschillen in de partij van de basgitaar tussen maat 1+2 en maat 3+4.

Het fragment is het slot. Rocket Man is een popsong.

(1p) Welke technische term past daarom het best bij het slot als je let op de dynamiek?

- A decrescendo
- B fade-out
- C overgangsdynamiek

Blok 5 L. Bernstein - On the waterfront

Dit vragenblok gaat over *On the waterfront* van de Amerikaanse componist Leonard Bernstein (1918-1990). Het is een symfonisch werk uit 1955.

De vragen 34 en 35 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het hoofdthema van het werk.

(1p) Welk instrument speelt de melodie?

Het fragment is het hoofdthema van het werk. De melodie is in de uitwerkbijlage afgedrukt.
De melodie is grotendeels gebaseerd op een pentatonische toonladder.

(1p) Omcirkel de eerste noot die afwijkt van deze pentatonische toonladder.

Van het fragment is de onderstem van de dwarsfluitpartij volledig en de trombonepartij onvolledig in de uitwerkbijlage afgedrukt.
De trombone imiteert de melodie van de dwarsfluit.

(1p) Noteer de ontbrekende noten in maat 4 van de trombone. Let op, één noot van de trombone is anders dan de dwarsfluitmelodie als je let op de toonduur.

In het fragment klinkt een tweestemmige melodie en een basstem.

(1p) Geef de technische term voor de begeleidingswijze van de basstem.

In de partituur heeft de componist bij het fragment 'allegro molto agitato' genoteerd. Deze aanwijzing betekent 'snel en zeer opgewonden'.

(2p) Noem twee manieren waarop de aanwijzing molto agitato (zeer opgewonden) in het fragment gerealiseerd wordt. Laat de repeterende zestiende noten en het tempo buiten beschouwing.

Van het fragment is de melodie van de dwarsfluit in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten. Het ritme is gegeven.

Het fragment kan in twee gedeeltes worden verdeeld.

**(1p) Wat is de functie van de viool in gedeelte 1 en wat is de functie van de cello in gedeelte 1?
Wat is de functie van de viool in gedeelte 2 en wat is de functie van de cello in gedeelte 2?**

In het fragment zetten vier verschillende blaasinstrumenten (vaak tweestemmig) na elkaar in. De melodie van de verschillende blaasinstrumenten is (gedeeltelijk) weergegeven.

The musical score consists of four staves. The first staff is in 7/8 time and starts with a circled '1'. The second staff is in 9/8 time and ends with a circled '2'. The third staff is in 4/4 time and ends with a circled '3'. The fourth staff is in 4/4 time and starts with a circled '4'. The score includes various rhythmic values and melodic lines, with some triplets indicated by a '3' over a group of notes.

(2p) Welke blaasinstrumenten zetten achtereenvolgens bij de cijfers 1, 2, 3 en 4 in? Het eerste antwoord is gegeven.

Fragment 1 is het hoofdthema van het werk en is weergegeven.

Fragment 2 is een variatie op het hoofdthema.

(1p) Noem een verschil tussen fragment 1 (het weergegeven notenvoorbeeld) en fragment 2 als je let op de maatsoort. Ga bij je antwoord uit van fragment 2. Een antwoord als 'Het is een andere maatsoort' is niet voldoende.

Het fragment is het slot van het werk en bestaat uit vier maten. In de laatste maat klinkt uitsluitend een kort, fel afsluitend akkoord.

(2p) Noem twee manieren waarop in de voorlaatste maat spanning wordt gerealiseerd. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

Blok 6 Ava Max - Kings & Queens

Dit vragenblok gaat over de song *Kings & Queens* uit 2020 van Ava Max. De klank is een halve toon lager dan de notatie.

De vragen 44 en 45 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de song. De song begint meteen met het refrein. Het fragment bestaat uit twee gedeeltes.

(1p) Geef de technische term voor de uitvoeringswijze in de eerste helft van het fragment.

Het fragment is het begin van de song. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Noteer op de stippelijntjes met letters het vormschema van de MELODIE en gebruik hierbij één accent.

Het fragment is het begin van couplet 1 en duurt vier maten. De ritmes waaruit de partij van de bassdrum en de snaredrum zijn opgebouwd, zijn weergegeven.

(1p) Noteer in de uitwerkbijlage de volgorde waarin de ritmes worden uitgevoerd.
Eén ritme komt twee keer voor.

No damsel in distress, don't need to save **me**
Once I start breathin' fire, you can't tame **me**
And you might think I'm weak without a **sword**
But if I had one, it'd be bigger than **yours**

Het fragment is de prechorus. De tekst is weergegeven.

(1p) Wat is de overeenkomst in de uitvoeringswijze van het laatste woord van elke regel?

Het fragment is het instrumentale tussenstuk en de bridge. De bridge heeft een ander karakter, onder andere door het ontbreken van de elektrische gitaar.

(3p) Noem nog drie manieren waarop dat andere karakter wordt gerealiseerd in de bridge als je let op de begeleiding.

Het fragment is een gedeelte uit de bridge. De melodie van de zang is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten.

Het fragment is het begin van het laatste refrein.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de tegenstem het best weer?

Het fragment is het slot.

(1p) Op welk moment wordt in de laatste maat het slotakkoord ingezet?

- A op de tweede tel
- B tussen de tweede en derde tel
- C op de derde tel
- D tussen de derde en vierde tel

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of onder in het scherm als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde

